

Nr 286.

Av herr **Berglund**, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om beredande för mera avlägsna trakter av ökad möjlighet till anslutning till rikstelefonnätet.

Av det vid tredje tillfälliga utskottets vid 1919 års riksdag med anledning av bland annat herr Perssons i Fritorp motion (nr 203) avgivna utlåtande (nr 12) fogade yttrande från kungl. telegrafstyrelsen framgår:

1. Medelkostnaderna pr abonnent och år vid växelstationer, där telegrafverket bekostar betjäning, lokal och ledning inom den så kallade frikretsen och där abonnentantalet är 50 eller närmast däröver äro:

För lokal och betjäning	kr. 40: —
» underhåll av växelbord, apparater och ledningar »	24: —
» växling av abonnenternas samtal å centralstation jämte förvaltningskostnad	» 10: —
» ränta å i nätet nedlagt kapital	» 12: 50
	Summa kr. 86: 50

Medelinkomsten pr abonnent vid samma stationer är kr. 60: —.

Telegrafstyrelsen yttrar också följande: »Stationer med ett abonnentantal av 50 eller närmast däröver äro för närvarande direkt förlustbringande för telegrafverket.»

2. Samma kostnader för mindre växelstationer, där alltså abonnenterna själva bekosta betjäning, lokal och hela abonnentledningen, äro kr. 42: —.

Medelinkomsten pr abonnent vid dessa stationer är kr. 60: —.

Härav framgår, att abonnenterna vid dessa mindre stationer, där driften enligt ovanstående siffror går med vinst, få bidra till underhållet av ovannämnda grupp av större stationer, där driften går med förlust. Detta förhållande stämmer mycket litet överens med de principer, som böra ligga till grund, när det gäller utvecklingen av vårt telefonväsende. Som förhållandena nu äro ställer det sig synnerligen svårt för de mera avlägsna trakterna att erhålla telefon. Det nya från och med år 1916 gällande telefonreglementet synes icke ha nämnvärt befordrat införande av telefon till dessa trakter. I det utlåtande, som av andra kammarens tredje tillfälliga utskott avgavs med anledning av herr Magnussons i Skövde motion (nr 285) vid 1917 års riksdag, yttrar utskottet följande:

»Det kan visserligen påvisas, att abonnentökningen 1916 ställer sig ungefär lika vid växel- och centralstationer, men däremot är det tvivelaktigt, huruvida genom det nya reglementet någon impuls till ökning av abonnentantalet inom de avlägset belägna orterna givits på sätt som onekligen skett inom de mera tät bebyggda trakterna. Utskottet är för sin del böjt att antaga, att så icke varit förhållandet.»

Vid ett studium av telefontaxans bestämmelser angående abonnemangsvgifterna framgår, dels att dessa avgifter ställa sig gynsammare för abonnenterna vid de av telegrafverket bekostade växelstationerna än vid de av abonnenterna själva underhållna, dels att avgifterna äro relativt taget små vid de mera brukade apparaterna. Även detta är ägnat att försvåra möjligheten för de långt bort belägna orterna att skaffa sig telefon, emedan de oskäligt stora fördelarna, som mera centralt belägna orter åtnjuta, inverka menligt på telegrafverkets rörelse i sin helhet. Ty om dessa fördelar vore mindre, skulle enligt undertecknads uppfattning telegrafverkets ekonomiska ställning vara bättre, och därigenom kunde villkoren för de avlägsnare trakterna göras förmånligare.

Dessa förhållanden tarva en undersökning, som alltså skulle ha till uppgift att utreda i vad mån en utjämning av kostnaderna för anslutning till rikstelefonnätet eller andra åtgärder kunde göra det möjligt för de avlägsnare orterna att i större utsträckning än hittills skaffa sig telefon. Denna utredning bör då även omfatta frågan om de krav beträffande antalet abonnenter, som vid upprättandet av nya växelstationer uppställas från telegrafverkets sida. Det är min erfarenhet, att för stora fordringar i detta avseende uppställas för närvarande.

På grund av det anförda får jag alltså anhålla,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning om, i vad mån och på vad sätt ökad möjlighet kan beredas avlägsnare trakter för anslutning till rikstelefonnätet samt om de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 30 januari 1920.

Sten Berglund.
